Ч. 197. Львів, пятниця, дня 2. (15. вересня) 1905. Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор
За границею.
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Подвійне пересиленє.

(×) Австрийско-угорска монархія переживає важні хвилї, одно пересиленє виступає за другим і здає ся, як би не було сему кінця.

Від нових виборів на Угорщинї в січнї настало там пересиленє парляментарне; давній соймовій більшости, на котру опирало ся правительство і в єї дусї правило трийцять кілька лїт державою, вихопила ся з рук керма державного судна, котрим тепер на всї боки метають розбурхані филї национально полїтичних пристрастий. Всякі змаганя з боку Корони, щоби зєдинена лївиця, котра тепер становить більшість в соймі, обняла державну керму в свої руки, остали безсуспішними і з великим трудом повело ся утворити нинїшне мінїстерство з президентом Феєрварим, супроти котрого розпочала зєдинена лївиця боротьбу на цїлій лїнїї. Між иншими способами, якими мінїстерство бажало поборювати лївицю, хватало ся оно загального права виборчого і вставило се в свою проґраму, котру бар. Феєрвари минувшої недїлї предложив монарсї до затвердженя перед відкритєм соймової сесиї. Як відомо, Корона не згодила ся на проґраму бар. Феєрварого, а він вернувши до Пешту, предложив справу мінїстерскій радї, котра ухвалила внести просьбу о відпустку. Сю просьбу представив Феєрвари Коронї па послуханю в середу і просьбу єго принято. Позаяк до пятницї 15. с. м. не можна утворити нового мінїстерства, задержить мінїстерство Феєрварого тимчасово урядованє в своїх руках і в тім тимчасовім характері явить ся перед соймом.

Таким способом окрім вельми трудного пересиленя парляментарного настало в Угорщинї мінїстерске пересиленє і наслїдком того полїтичне положенє стало тим поважнїйшим.

Не вийшли ще на яву всї подробицї, які зложили ся на такий зворот в угорскім пересиленю, але нема найменшого сумнїву, що приготовлена бар. Феєрварим проґрама доторкувала ся також інтересів монархії заграничних, будучого устрою армії, торгово-полїтичних взаємин з заграницею, отже таких питань, котрі входять також в обсяг австрийских інтересів, ще більше як справа загальних виборів, і длятого над сею проґрамою бар. Феєрварого відбували ся наради під проводом монарха при участи мінїстра заграничних справ і австрийского мінїстра-президента. Однакож запевняють, що як раз всї в горі згадані справи не давали нїякого поводу до яких небудь ріжниць в поглядах і також з боку Корони мали они вигляди на затвердженє.

Виходить отже із сего, що одинокою трудностю, о яку розбила ся проґрама бар. Феєрварого, було загальне право виборче. Ми вже в попередних статях виказували, що загальне право виборче, котре обдумав мінїстер внутрішних справ Крістофі, а бар. Феєрвари бажав ужити до поборюваня мадярских вельмож, окрім социялдемократів задля їх засадничого становища, не могло нїкого в Угорщинї вдоволити. Найменше могли по нїм сподївати ся немадярскі народности в Угорщинї, позаяк оно всеж таки мало задержати, а навіть скріпити верховладу мадярского живла. Але побіч того не давало оно найменшої поруки, що з єго підмогою поведе ся бар. Феєрварому одолїти мадярских вельмож, котрі так остро станули супроти Корони.

Але, як показує ся, на рішенє сеї справи впливали не лише угорскі відносини, але також австрийскі і се може бути певним доказом, як тїсно вяжуть ся обопільні інтереси обох половин монархії. Зараз після послуханя бар. Феєрварого в Ішлю виринули були вісти, що із сторони австрийского мінїстра-президента роблено Коронї представленя в тій справі, а також із сторони мінїстра заграничних справ. Окрім того нїмецко-лїберальне дневникарство підняло голосний протест проти демаґоґічних змагань бар. Феєрварого а за ним і польске дневникарство, указуючи на се, що загальне право виборче заведене в Угорщинї здобуло би собі небавом вступ також в Австриї, а колиб тут війшло в житє, обставини полїтично-национальні змінилиб ся тут незвичайно, так що не можнаб предвидїти наконечного вислїду.

Бар. Феєрвари отже не мав иншого виходу, як подати ся о відпустку, а тепер почне ся наново їзда визначнїйших мадярских полїтиків, Андрашого, Кошута ітд. до Відня, почнуть ся нові переговори поміж Короною а представниками зєдиненої лївицї, щоби утворити парляментарне мінїстерство в Угорщинї. Чи сї переговори доведуть сим разом до бажаного успіху, покаже найблизша будуччина.

Дума.

Російский державний збір представителїв населеня одержав таку своєрідну цїху, що на

З нашого альбому.

З лїтних ночий.

I.

Прилинь до мене в ніч місячну тиху,
Як в снї задрімають рож вонні килихи;
Як все всне довкола — лиш вірна подруга
Безсонної ночи — не всне — моя туга...
Прилинь, прилинь до мене, моя мила,
Нїхто тя не побачить; ночи крила
Вслонять нас і тихий подув вітру
І синя мрака у вогкім повітру
Завіють слїд лету твого до мене;
І листє бозів втулить нас зелене;
І тихий гомін твоїх любих слів
Нічний заглушить соловія спів...
Прийди як ангел біла — наче мрія
Повійна, гарна і як сон таємна;
Чарівна як та слезава лїлїя,
Як на ню паде тїнь смереки темна.
Нахиль над мене ту грудь снїжно-білу,
Що дишить вонею зелених піль,
Утиши бажань непоборну силу
І здави біль, той лютий, лютий біль..
Прилинь до мене в ніч бурну і чорну,
Як хмар темні сплети виднокруг обгорнуть;
Як все всне довкола, лиш сум і трівога
Станутъ біля мого зимного порога.
Прилинь, прилинь до мене, моя мила,
Нїхто нас не побачить; ночи крила
Вслонять нас і зимний подув вітру
І рев конарів в збуренім повітру
Затруть слїди, що ти ішла до мене!
І мраки ночи вслонять нас студені
І тихий шепіт твоїх любих слів
Нічний заглушить духів бурі спів...

II.

Пані!... над нами ніч маєва знова
Бездонним чаром тисне ся до груди;
Знов бір в дали шумить псалом любови...
В тузї години йдуть... Той шум дуброви
Мрії несе розвіяні, забуті...
І жаль тремтить в тій тихій, тужній нутї!...
А бажанє нове грудь розпирає
Ще раз шалїти нам і пасти, як конають
В пожарах сонця два пустинні цьвіти...
Чомуж і днесь бурлива филя крови
Огнем палить мій мозок і морочить?
І виджу як крізь млу, о, виджу знова
Твої тихі, промінні ясні очи
І пою зір чарами твого тїла,
І мре душа в жаждї шалу омлїла.
Нї! — Будь що будь! Тебе я мушу мати,
Тїло і кров твою — чи розумієш?
Щоби в шалї і змисли пострадати,
Щоб і сконати в розкошів завії.
Я мушу мати! — Чуєш в моїй груди
Огнем дика жажда розкошів тлїє,
Хочу любити! — В задужя годинї
В огню крови житє цїле втопити,
Сконати так — сконати в шалу хвилї
Й з тобою враз в однїй лячи могилї!

С. Чарнецкий.

Сьвіт самолюбів!

Сьвіт самолюбів, сьвіт облуди,
Тиранів сьвіт й низьких рабів;
Сьвіт з серцем зимним в своїй груди,
Той сьвіт побілених гробів,
Ой гряне він, як труп бездушний:
Над ним проклін тяжкий та слушний!

Он йдуть повиті сумом
Змарнїлі, людскі твари,
Йдуть гнані сьвіта глумом,
Як вихром чорні хмари.
Нї плач, нї зойк, нї виск розпуки
Не зрушить серць жадних:
Їм милі людскі муки,
Любов братня мертва для них.

Он в груди тьменних мілїонів
Під гнетом лютого тирана
Мечуть до неба безлїч стонів,
Ждуть правди, волї, сьвітла, рана.
Он висші душі, вільнодумні,
У серцї з іскрою ідеї,
Конають у тюремній трумнї,
Їм брязк кайданів, не трофеї.

А он з руки катів захланних

єго означенє легко приняла ся в цілім сьвіті і своєрідна, російска назва: „дума“. Дума парляментом в російскім значіню не є, але і має деякі цїхи, які ідуть навіть дальше, чим деякі инші парляменти. Між иншими відзначує думу те, що в нїй перевагу буде мати сїльске населенє. Вправдї се є оправдане процентовим відношенєм і актом справедливости супротив переважаючого чисельно стану, з якого складає ся російска суспільність, однак правительство вчинило се з простого вирахуваня, що на вибори в сїльскій курії буде мати рішаючий вплив через земских начальників. При тім вихіснувало правительство ще і другий позір обєктивности в сей спосіб, що виключило від активного, як і пасивного права вибору всї ті особи, які побирають яку небудь платню з державної каси. Тимчасом замість заґварантованя тим способом независимости думі від бюрократиї, осягнуло правительство тілько то, що переважна часть інтеліґенциї стала усунена від виборів до тої думи. Бож звісно, що в Росиї, при браку автономічних урядів переважна частина інтеліґенциї іде до правительственної служби і побирає рядові пенсиї.

При таких обставинах є всякі вигляди, що до нової думи увійдуть як найконсервативнїйші елементи, від яких не можна жадати ініциятиви до дальших реформ та свобід і мужної борби за права загалу. Тож опозицийні круги в Росиї розважають тепер питанє, чи вступати до сеї думи, чи відповісти бойкотом на сю правительственну лапку, що запрятує увагу загалу виборами і парляментарними позорами на те, щоби відвернути єї від дальшої борби за права народа; чи грати ролю кількох чи кільканацяти безсильних опозиционїстів в ограниченій своїми компетенциями думі, чи дальше вести аґітацию і бойкот против правительста?

Сими питанями занимав ся зїзд «Союза Союзів» в Сельоках і великою більшостию голосів ухвалив бойкотувати думу, а інтеліґенцию орґанїзувати до великого полїтичного страйку. Так само неприхильне становиско супротив думи заняв жидівский «Бунд», якого «заграничний комітет», резидуючий в Женеві, візвав своїх членів, щоби в данім разї з оружєм в руках перешкоджували виборам до думи, яка повинна упасти, а на єї місце повстати конституцийне зібранє, що довело би до переміни Росиї в републику. Те саме неґативне становиско заняли і всї инші радикальні партиї та орґанїзациї, які на серіо думають про переміну держави царів в републиканьску державу.

Однак навіть такий радикальний орґан, як «Освобожденіє» виходяче в Льондонї під редакциєю звісного Струвога не вірить в можливість такої наглої переміни і перестерігає своїх сторонників, щоби не сповнили тої самої похибки, яку вчинили в сїмдесятих роках тогочасні лїберали, які відкинули скромні пропозициї правительства що до допущеня їх до опрацьованя реформ, бо жили в тім уровню, що фази розвою дадуть ся перескочити і Росия з автократичної держави зможе відразу перекинути ся в колєктивістичний устрій будуччини.

До того і вигляди на успішність леґальної борби в лонї думи не є такі зовсїм лихі. Вправдї ординация виборча не є ще виготовлена установленим до сего комітетом під проводом ґр. Сельского, та все таки обчислюють дневники, що побіч 225 сїльских представителїв і 93 з великих посїлостий, засяде єще 94 представителїв міст. Коли зважити, що не тілько міста беруть живу участь в реформаторскім руху, але також і земства, у яких склад входять великі посїдачі, то опозиция в будучій думі може числити на досить сильний заступ. Бо колиб не половина тих 187 послів з інтеліґентних кругів, але тілько четвертина станула під прапор реформ і конституцийного розвою, то всеж таки опозиция числила би яких 40—50 послів, котрі у всякій справі могли би ставити інтерпеляциї, для яких статут думи жадає 30 підписів, а на які після того статута мінїстри мусять дати відповідь найдальше до місяця.

Істория парляментів вчить, що опозиция стає сильною не так скількостию, як якостию своїх членів, які даючи товчок до кождої важнїйшої справи, тим самим наче захвачують керму парляментарної дїяльности у свої руки. Тож і зрілі полїтично круги в Росиї плекають добрі надії з будучої дїяльности своєї опозициї в думі; вже тепер приготовлюють ся до виборів. Між кандидатами до думи вичислюють вже Максима Ґоркого на нижноновгородский округ, Льва ґр. Толстого; ґр. Долгорукого на московский, кн. Трубецкого на київский і б. мінїстра внутрішних справ кн. Сьвятополк-Мірского на петербурский округ; також Віте мав зголосити свою кандидатуру.

Полїтичні вісти.

З Відня доносять, що на вчерашнім засїданю ради мінїстрів запала ухвала скликаня державної ради на 26. о. м. в цїли ухваленя буджету, полагодженя предложеня в справі Роверeда (італїйского правничого виділу), переведеня дискусиї над угорским пересиленєм, а вкінци доконаня вибору членів спільної делеґациї на случай, колиб між правительством а коалїциєю прийшло до порозуміня.

Кермуючий комітет угорскої коалїциї відбув вчера засїданє під проводом Кошута. Видано ось який комунїкат: Комітет радив в справі субкомітету вибраного до справи виборчої реформи. Комітет остає при своїй ухвалї з д. 10. серпня с. р., що в разї, колиб справу загального голосоваая порушено в поважний спосіб, кожде сторонництво займе відповідне до своїх засад становиско, не нарушаючи економічних, социяльно-полїтичних і национальних змагань, задля яких здїйсненя одержало мандат від народа. В справі поставленя правительства в стан обжалованя принято внесенє Польонїого і повірено єму справозданє в палатї панів.

Справа брошури „Угорске пересиленє а Гогенцолєрни“, яка, як ми вже доносили, появила ся на нїмецкій мові в Берлинї під псевдонїмом Prof. A. J. Zeysig, зросла до великої афери. Пригадуємо, що дослїди полїциї виказали, що такого професора Цайсіґа нема нї в Берлинї нї в Будапештї, однак сконстатовано, що манускрипт прийшов з Угорщини, а вже один з дневників полїциї звернув підозрінє на угорско нїмецкого дневникаря п. Вайса. І якраз сей Вайс, який доказав свою непричасність що до авторства сеї брошури, допоміг до викритя властивого єї жерела. Сконстатовано, що A. J. Zeysig є ідентичним з A. J. Ziganyєм, звісним угорскєм писателем і журналїстом. Переведено у него ревізию і найдено при тім компромітуючі листи. На підставі їх переслухано зелїзничого урядника Данека, який їздив до Берлина і посередничив при видавництві брошури, як і співробітника Pesti Hirlapu Володислава Лякаюса. Їх переслуханє видало сензацийні вислїди. Не тілько ствердило авторство Ціґанїого в такий безсумнївний спосіб, що єго передано державній прокураториї під закидом зради стану, але і дослїджено морального виновника — ґр. Банфіого. Лякаюс зізнав, що Банфі покрив кошти друку брошури і вручив єму раз 500 К, другий раз 1000 К, титулом гонораря. Вправдї Банфі вчера заявив на виконуючім комітетї коалїциї, що не має нїчого спільного з брошурою Ціґанїого, однак і він одержить візванє до полїциї в цїли переслуханя. Ся справа компромітує сильно Банфіого і може єго вчинити зовсїм неможливим на полїтичній аренї. Навіть орґани коалїциї виступають остро против колишнього президента мінїстрів, що приложивши руку до брошури з виразними тенденциями зради стану, скомпромітував собою коалїцию.

Зі Штокгольму доносить Tageblatt з доброго жерела, що Норвеґія змобілїзувала в послїдних днях резервістів з 15 лїт і обсадила границю. Про перехід шведско-норвеской конференциї в справі розриву унїї відомо тілько, що вчерашне засїданє тревало дві години. Всякі подробиці держать ся в тайнї.

Розрухи на Кавказї доходять до нечуваної жостокости. Так повстанцї, як і війско убивають себе безпардонно. Недавно тому Вірмени обляли вояків нафтою і підпалили, нинї наспіла вістка що в Тифлїсї перед городскою думою устроїло війско масакру демонтрантів, в якій полягло поверх 60 осіб, а коло 70 є ранених. Таких епізодів десятки доносять ріжні дневники. Berl. Ztg довідує ся з Петербурга, що цар заіменував кн. Людвика Бонапартого ґен.-ґубернатором Кавказу. Сими днями князь виїздить до Баку.

ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Маманта, Йоана; римо-кат.: Нікодема. — В суботу: руско кат.: Антима, Тевктиста; римо-кат.: Людмили діви.

— **Другі загальні збори Читальнї „Просьвіти“** на личаківскім передмістю у Львові відбулись дня 10. с. м. — В склад нового виділу війшли: о. Олександер Яримович, голова; п. Ілько Пак, містоголова; п-а Мария Данилевичівна, секретарка; п. Ів. Міхалїчко, касиєр; п. В. Банах, бібліотекар, пп. Кушнїренко і Глиньский, заступники виділ. До контрольної комісиї: пп. Устиянович і Федор. Нововибраний виділ хотячи сповнити свою задачу як слїд, пригадує нашій інте-

---

Рікою ллєть ся кров народа,
Он гине цьвіт синів останних.
Он мре невинная свобода.
А сьвіт гуманний, братолюбний
Глухий на людский плач і стон,
Слїпий на крок зьвірский погубний,
На кривду, лож, народа скон.

Сьвіт самолюбів, сьвіт облуди,
Тиранів сьвіт й низьких рабів,
Сьвіт з серцем зимним в своїй груди,
Той сьвіт побілених гробів,
Ой гряне він, як труп безпушний;
Над ним проклін тяжкий і слушний!

Львів 1901.

Ілько Гаврилюк.

Гордовитій любцї.

I.

Аж мимоволї тільки усьміхну ся,
Як нагадаю той блаженний час,
Як мозок в мене раз перевернув ся.
І я залюбив ся, мадам, у вас.

Тодї ходив я справдї — наче струтий,
Похмурний — гей би в мелянхолїї;
Безладний був мій волос, ніс роздутий,
Мов кого зїсти хотїлось менї.

Як вас не бачив — сльози так лили ся
Неначе ллєть ся брудний дощ з дахів;
Як вас побачив — то й нї відізви ся,
Неначе би з пів року не їв...

І був тодї я такий бідачиско —
Аж жалкував часом себе я сам, — —
І був тодї я такий дурачисько,
Такий дурачисько, вірте, мадам...

Ярослав Гординьский.

II.

Сьмієш ся з тої тихої дитини,
Що тобі коханнє своє жертвувала,
Коханнє чисте як роси перлини,
Що ранком рожевим з неба поспадали?...
Ой сьмій ся! — Прийде, прийде єще хвиля
Коли ти затужиш за любовю тою
І будеш Бога горяче молила,
Щоб хоч в снї звидотись з такою любвою.
А життє нїжно але невмолимо,
Мов легкий леготик тобі заспіває:
Не гляди дармо в минувшість незриму,
Вода, що уплила, вже не повертає.

Ярослав Гординьский.

лїґенциї личаківского передмістя, що обовязком було вже давно вписати ся в члени та морально і материяльно піддержувати читальню. Та на жаль дуже мале число єї там належить. А Русинів на Личакові чимало! А кождий щоби лишень місячно звичайну вкладку се є 20 с платив, вже зібралаб ся сума, котрою мож би оплатити відповідну хату, де би могло більше збирати ся сих братів «низших» та розширити свою діяльність. Маємо проте надію, що в сїм другім роцї житя нашої Читальнї число єї членів збільшить ся а тимсамим і Читальня піднесе ся. — *Виділ.*

— **Тарасове сьвято**. В Березові нижнім коло Коломиї відбув ся дня 27. м. м. заходом Читальнї „Просьвіти“ вечерок в честь Тараса Шевченка. Салю школи, де був сей вечерок, заповнила публика битком. З сусїдних сїл прибуло також много гостий. Вечерок почав ся промовою о. В. Лугового, голови Читальнї, потім ішов відчит про Шевченка, виголошений акад. Мих. Ґеником, а дальше хори і декламациї. Зібрані слухачі були одушевлені вечерком, а передовсїм стороньскі селяни чули ся вдоволені, бо у себе не бачили ще таких вечерків.

— **О руску мову в школах**. Родичі учеників-Русинів I кляси ґімназиї в Дрогобичи, опираючись на законї з 22. червня 1867. р., що єсли є в клясї більше як 30 учеників-Русинів, то має ся для них завести викладну мову руску, внесли до кр. ради шкільної просьбу о утворенє в I кл. тої ґімназиї рівнобіжну клясу з рускою мовою викладною. Просьбу підписало лише 25 осіб. — Вразити ту мусить байдужність родичів учеників, а зглядно тих, що дали почин до акциї стараня о утворенє рускої паралельки I кляси. Єсли є поверх 30 учеників-Русинів в в I кл., то повинно бути також поверх 30 підписів їх родичів, а не 25, бо згаданий закон того вимагає. Підписи повинні бути також нотарияльно леґалїзовані, і тодї шкільні власти мали би певний доказ їх автентичности. Єсли такі справи проволїкають ся, або зовсїм не доводять до цїли, то вину най припишуть собі ті, що беруть ся до такого важного дїла доривочно, легкодушно або з незнанєм.

— **З Лемківщини**. В руско-українській бурсї в Новім Санчи принято сего року 48 учеників з народних шкіл і ґімназиї. Відрадною проявою є, що до сеї бурси дали своїх синів два сьвященики-москвофіли з поминенєм „русской бурси“ в Н. Санчи. На нїчо не здала ся шалена аґітация деяких москвофілів проти р.-укр. бурси, щоби Лемки не давали своїх дїтий до тої бурси, бо єї питомців не приймуть на теольоґію, анї не дадуть їм нїяких стипендий. Кацапи завели ся тяжко в своїх надіях, бо р.-укр. бурса в Новім Санчи з кождим роком завдяки помочи цїлої рускої суспільности зростає, а кацапска нидїє.

— **Краєва рада шкільна** іменувала заступниками учителів в учит. семінариях: Фр. Бжиского, учителя з Замарстинова, і Мар. Хрусциньского, учит. з Сокаля в Сокали а Мих. Марковского зі Львова в Тарнові; — перенесла Йос. Новацкого заст. учителя в I ґімн. в Тернополи до женьскої учит. семінариї в Перемишли; — іменувала в народних школах: Стан. Каньовского директором 3 кл. муж. видїлової школи полученої з 4 кл. нар. школою в Яслї, о. Олександра Залїтача учителем гр.-кат. релїґії в 3-кл. муж. вид. шк. в Яворові, Ів. Рубриха учит. 6-кл. муж. шк. ім. Пирамовича в Коломиї, Мар. Студницку учит. 5-кл. жень. шк. в Грибові, Марию Шульманівну, управителькою а Вікт. Мариновску учителькою 4-кл. жін. шк. в Калуши, Ант. Павловича, Ів. Фолиту і Вол. Штеня учителями 4-кл. муж. шк. в Калуши, Анну Миткевичеву учит. 1-кл. жін. шк. ім. Гофманової в Коломиї, Марию Рибяньску учит. 4-кл. жін. шк. в Самборі, Ядв. Вишневску і Фел. Пекарску учит. 4-кл. шк. в Нижарквичах, Елисавету Шмідівну учит. 4-кл. шк. в Олешичах-місті; — управителями 2-кл. шкіл: В. Базилиха в Язівску, Стан. Ґоґульского в Лубянках вижних, Мик. Налисника в Красній, Мих. Мартинця в Кадовбній, Олекс. Німця в Бартківцї, Спирид Колянковского в Панївцях, Стан. Лїґензу в Стоках, Мик Керницкого в Ромашівцї, Ант. Жураківского в Черниховцях; — учительками 2-кл. шкіл: Елеон. Боґушівну в Новій Веси, Мар. Шмальцївну в Товмачику, Брон. Микетюкову в Винограді, Людв. Соколовску в Пядиках, Мар. Рубчакївну в Томашівцях-Камінним, Брон. Сливиньску в Вел. Очах, Зофію Целевичівну в Острівци, Анг. Марамарошеву в Грабю, Олдну Фірлеєву в Яструбі, Йос. Каньовску в Гусові, Кат. Ґрацку в Деренївцї, Мар. Осовску в Турівцї, Стеф. Кохівну в Брідках і Олену Бурбельову в Городиславичах; — учителями(-льками) 1-кл. шкіл: Ів. Вишиньского в Кийданцях, Анну Скибиньску в Боратинї, Авт. Сливиньску в Дебеславцях, Мих Ґуґлевича в Довгім, Ів. Цюпрака в Остапківцях, Ів. Шустакевича в Острій, Йос. Ганиша в Боришківцях, Олекс. Кухарского в Горбачах, Вол. Павлуха в Яблінцї, Ів. Кривого в Слобідцї пільній, Вільг. Салиневичівну в Тростянци, Ін. Трояка в Ісипівцях, Іман. Якубовского в Щурівцях, Ів. Папірковского в Сїльници, Йос. Гнївка в Новій Веси, Каз. Ярошкевича в Передмістю динівскім, Мар. Горецку в Станишевскім, Ів. Пшиґродзкого в Березові нижнім, Ядв. Смальску в Жовтанцях-Заставю, Теод. Горошевичівну в Футорах, Мар. Янишевску в Близанцї, Ванду Сїкорску в Глинику середнім, Стан. Шибковского в Пструговій, Мих. Шубера в Зарудю, Ант. Куликівского в Лубнї, Ізид. Косовску в Княжицях.

— **З Київа** доносять: Властитель реальности П. Рабошапо вислав на днях до міністерства внутрішних справ статут проєктованого тов-а „Клюб Українцїв“. Головною метою сего товариства була би злука українських родин. Після статуту члени „Клюбу“ обовязані учити ся по українськи і уживати тої мови все і всюда. При товаристві булаб бібліотека всяких дозволених книжок. В „Клюбі“ мали би відбувати ся периодичні виклади з історії і лїтератури України. Членом товариства може бути кождий Українець з виїмком шкільної молодїжи. Членьска вкладка має виносити 5 рублїв річно. — Др. Ф. Сташевский з Київа вніс просьбу до гол. бюра прасового в Петербургу о дозвіл видавати дневник в українській мові п. з. „Дніпрові Хвилї“.

— **Музей в честь Кулїша**. 2-го вересня с. р. мало відбути ся посьвячене домика Кулїша, перенесеного за старанєм голови дворяньства Кочубея з хутора Мотронівки до Кинашівки. Тепер доносить проф. др. Пулюй, що з несподїваної причини те сьвято відложено на пізнїйший час.

Всячина.

Холєра. Staatsanzeiger доносить, що від 12. до 13. с. м. було в полудневих Прусах 15 нових випадків холєри. Доси загалом понедужало на холєру 179 осіб, а з того 65 померло. В Галичинї було в остатних днях кілька випадків хороби, в якій підозрівано холєру, але бактериольоґічні дослїди виказали недугу кишок, а бацилїв холєри не найдено. У Львові зарядив маґістрат найдальше сягаючі средства осторожности на случай вибуху холєри.

— **Калябрия**, навіщена в пятницю небувалим землетрясенєм, є італїйским півостровом, висуненим найдальше на полудне. На північ межує Калябрия з провінциєю Базілїката, від сходу оплиає її море Йоньске, а від заходу Тиреньске. Чудові лїси смерекові, ялинні і модеревні на височинах Сіля надають полудневим краєвидам незвичайної краси та творять незрівнано милий для ока контраст з долинами, де ростуть дуби, клени, каштани, оливки, альоеси ітп. Тамошні ясені доставляють калябрийскої манни, а на берегах стрічає турист корчі тамариндів. Хлїборобство, взагалї управа землї, стоїть в Калябриї на низькій степени розвитку, однак вельми розвинена там управа виноґраду, рижу, льну, конопель, шафрану, анижу і т. п. Годівля овець, рогатої худоби, коний і мулів розвиває ся в остатних лїтах дуже гарно, а ловля риб дає прибережному населеню значні користи. До добробуту тамошного населеня причиняють ся також богаті закопи алябастру, мармору, ґіпсу, крейди, копальнї міди і соли. Калябрия складає ся з трех провінций: Катанзари, Козенци і Реджіо ді Калябрія, і числить близько $1\frac{1}{2}$ міліона душ населеня. Землетрясеня часто навіщали Калябрию і наносили їй шкоди, але зі всїх землетрясень було послїдне найгрізнїйше.

— **Цїни збіжа в минулім столїтю**. Професор будапештеньского унїверситету Беля Фельдер оголосив економічну розвідку, що обговорює цїни гектолїтра збіжа у Франциї, Анґлії, Італії, Німеччинї, Австро-Угорщинї і Бельґії в минувшім столїтю. Дїлить він столїтє на три периоди; перший від року 1800 до 1850. Тодї найдорожше було збіже в Анґлії, особливо за наполеоньских воєн. Найдешевше було на Угорщинї, де в 1826 р. за гектолїтр пшеницї платили 3 корони. Другий период сягає до року 1870. Є се доба, в котрій розповсюднили ся зелїзницї і телеґраф, промисл і торговля підлягали новій орґанїзациї. Тодї то й цїни збіжа підлягали новій орґанїзациї. В послїднім трийцятьлїтю зайшли поважні зміни. В Італії та у Франциї цїна збіжа є найвисша, в Анґлії, Бельґії і Німеччинї найнизша зпоміж всїх країв, що вивозять збіже. На зміни в цїнах впливають цлові тарифи.

— **Як ширять ся тайні проклямациї?** В „Самост. Українї“ поміщено ось яку допись з Полтавщини з м. Золотоноша: Ще нїколи у нас не ходили відозви такими хмарами, як за остатні місяцї. Виданя головним чином українських партий, але трапляли ся й відозви по московскому. Золотоноша стала нечувано ворушитись і «недремлющее око» начальства прислало сюди «зручну» людину боротись із ворохобниками. Ми кажемо про нового золотоноского справника, колишнього підпомічника полтавского поліцмайстра. Спочатку він дуже «кирпу гнув», аж поки на пошану єго великої дотепности нищити бунтарів і на доказ єго небабского хисту єму не положено (курям на сьміх!) в кишеню проклямаций та ще й у церкві. З того часу він потрапив у мелянхолїю і коли до него прийшли великі російскі патриоти, золотоноскі жиди, щоб видати своїх непутящих синів-зрадників, аби й на батьків не подейкувало начальство, то він і руками й ногами від того: »Робіть каже, з ними, що хочете, а я бажаю ще жити на сьвітї«. Гумор золотоноских Українцїв виявив ся ще на великодних сьвятах сего року. Коли люди вже рушали з церкви, то на попертях декількох церков стояли хлопчики і роздавали проклямациї під назвою: „Христос воскрес“ та инші усїм православним у ряд з словами: «Від архирея на великдень». Люди чудово розібрали і треба було бачити се, щоб зрозуміти, яку користь приніс такий спосіб роздачі. Розуміє ся, полїция, піймавши гаву, казила ся з злости, але бунтарів не зловила. Хлопчики, коли їх допитувано, говорили, що якісь москалї їх найняли роздавати, вони й роздавали.

Наука, штука, лїтература.

— *М. Вербицький.* **Ще не вмерла Україна**, руско-український народний гимн на фортепян, зладив Я. Ярославенко. Видала Українська Накладня у Львові. Цїна 1 К. Є се уже четверте число виходячої заходом „Укр. Накладнї“ у Львові бібліотеки музичної п. з. „Торбан“, та заслугує вповнї на увагу наших музичних кругів. Іменно лиш дуже мала частина наших співаків знає поправно сю пісню, тому отся поправна едиция повинна находитись в кождій рускій хатї. Головна хиба лежить у тім, що повтаряючи другу частину гимну, кождий силкує ся співати у два рази скоршім темпі, чого анї Вербицкий не написав, анї взагалї не є відповідно, з так поважної пісні робити „коломийку“. Можна собі уявити, якби то виглядала пісня н. пр. Die Wacht am Rhein, або Z dymem pożarów співана два рази скорше. Їх мабуть нїхто уже не розпізнав би. Длятого належить хибу усунути та співати пісню так, як она написана в сїм випуску „Торбана“. В найблизших числах появлять ся твори наших славних музиків як: Січиньского, Нижанковского, Лопатиньского, Білїковского і пр., тому належить підперти усї змаганя редакциї «Торбана». Ми із нашої сторони желаємо їй як найкрасшого успіху, тим більше що у сїм виданю бачимо будуччину руско-українськоі музики.

— **„Самостійна Україна“**. Під отсим заголовком почала виходити у Львові місячна часопись, орґан „укр. народної партиї“ в Росиї.

Посмертні † оповістки.

— **Олександра Авдиковска**, донька бл. п. о. Івана, пароха в Оглядові і декана холоївского, упокоїла ся дня 8. с. м. в домі свого шурина о. Стоцкого, пароха в Оглядові. В. І. п.!

— **Олена** з Пісецких **Березовска** жінка пароха в Протесах, укокоїла ся дня 7. с. м. но тяжкій недузї тифу в 28. роцї житя. В. І. п.!

Телеґрами

з дня 14. вересня 1905.

Відень. Бар. Феєрвари приїде до Відня в суботу, аби зложити монарсї звіт і предложити внесеня що до розвязки ситуациї та покликаня угорских полїтиків до цїсаря на авдиєнцию.

Петербург. „Пет. Ґазета“ доносить, що з новим роком буде заведений в Росиї календар після нового стилю.

Гельзінґфорс. Вчера відбуло ся в будинку огневої сторожи віче конституцийної партиї з цїлого краю. Присутних було 1000 осіб. Вечером підчас нарад впало до салї нарад війско з комісарями і віче розвязано.

Новий Йорк. Стверджено, що Комура занедужав на черевний тиф. Стан єго здоровля значно погіршив ся, тому лїкарі відраджують єму виїздити тепер з поворотом до Японії.

Господарскі, промислові і торовельні вісти.

— **Рахунок Товариства взаїмн. кредиту „Днїстер“ у Львові з днем 31. серпня 1905** (сотики пропущено).

I. Вкладки щадничі:	
вложено	644.951·— К
винято	404.097·— „
Стан з кінцем серпня 1905 . .	**2,024.527·— К**
II. Позички на скрипти і векслї:	
удїлено 705 нових позичок в сумі .	743.283·— К
сплачено 334 цїлковито і рати .	390.567·— К
Стан з кінцем серпня 1905 у 3310 довжників	**1,969.118·— К**
III. Удїли членьскі вплачені від 3724 членів , ...	150.939·— К

IV. Фонд резервовий і фонди на страти	30.027·— К
Разом фонд власний	190.966·— К
V. Цінні папери і вкладки в других Товариствах	268.638·— К
VI. Готівка на рах. біжучім і в касі	**125.653·— К**

Вкладки принимаємо на 4%; позичок уділяємо на 6%. При сплаті на 30 рат піврічних виносить рата амортизацийна 5·18 від 100 К.

Дирекция.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Ляйдена в Берлині

пординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.

ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. вересня 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелї, льожі і І-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

Ярослав Лопатиньский.

Русалка,

вальс на фортепян.

— Цїна 2 К; голоси на орхерстру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Цїна 1 К.

Набути можна у всїх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складї отсї новини: **II том „Історії України-Руси“ Грушівского**, Н. вид. брош. 7·50 К, опр. в полотно 8·90 К, опр. в півшкірок 10 К, **Лепкого „В горах“** гарно оправні по 2 К, **„За красою“**, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа

Лев Лопатиньский.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1 актї, опрацьована після нїмецкого.

Цїна 40 сот.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на **4** прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за ескоптом).

ПОЗИЧКИ уділяє »Дністер« своїм членам на **6** прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Дністра«.

Членами можуть бути тілько члени обезпечені в »Дністрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цїли. — Дотепер уділив »Дністер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783.673 К.
Уділи членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички уділені:	1,616.402 К.
Цінні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169 456 К.
На рах. біжучім:	81.968 К.

Тутки і паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і у всїх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

Всї календарі і часописи можна набувати в »Сокільскім Базарі«.

Розклад зелїзничих поїздів від І. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию ¹/₆—³⁰/₉ вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина,
		6·55	до Яворова
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
7·50	з Рави рускої, Сокаля	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
8·05	з Станиславова, Жидачева	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·18	з Яворова	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·50**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц-	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5·50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (¹/₅—³⁰/₉)
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·58	до Яворова
3·45	з Стрия, Тухлї (¹⁵/₆—³⁰/₉), Сколього (¹/₅—³⁰/₉)	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
4·32	з Яворова	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	7·30	до Рави рускої
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
5·45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	10·05	до Перемишля (¹/₅—³⁰/₉ вкл.), Хирова, Івонича
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·50	з Самбора, Хирова, Сян ка, Ясла	11.00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·05	до Підволочиск Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Керезмезе (від ¹/₅—³⁰/₉), Калуша
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
	на дворець „Підзамче“		**з двірця „Підзамче“**
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова	**2·13**	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЛЬОКАЛЬНІ ПОЇЗДИ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6·50, 7·50 рано, 9·55 передполуд. (тілько в неділї і римо-кат. сьвята), 1·46 попол. (тілько в неділї і р.-кат. сьвята); 3·05, 4·16, 5·00 попол., 7·41, 8·55 вечером.

з Янова 8·18 рано, 1·15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4·32 попол., 8·45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9·25 вечером (від 14/5 до 10/9 тілько що неділї і сьвята).

зі Ширця 10·10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділї сьвята).

з Любіня 11·52 в ночи (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділї і р.-кат. сьвята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5·50 рано, 8·30 рано, (тілько що неділї і сьвята р.-кат.); 12·30 по пол. (тілько що неділї і сьвята р.-кат.), 2·10, 3·20 попол.; 6·10, 7·30 і 7·55 веч.).

до Рави рускої 11·15 в ночи кождої неділї.

до Янова 6·55 рано, 9·15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл. 1·35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділї і сьвята). 3·08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5·58 пополудни,

до Щирця 1·55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділї і сьвята).

до Любіня вел. 2·15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в нед. і сьвята

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.